

N:o 100.

Af herr **J. Byström**, om ändring af gällande bestämmelser i fråga om prenumeration å tidningar.

Riksdagen beslöt år 1891, att prenumeration på tidning, som utkomme högst en gång i veckan, skulle få ega rum äfven på postanstalt å den ort, der sådan tidning utgifves. Då detta beslut fattades, sade en ärad talare i Första Kammaren, att det var »ett steg i den rätta riktningen.» Tiden är nu enligt mitt förmenande inne, då ännu ett steg bör tagas i samma riktning, nemligen så, att nuvarande bestämmelser härom ändras derhän, att å tidning, som utkommer till och med två gånger i veckan, må prenumeration kunna ske på enahanda villkor, som för veckotidning äro gällande jemväl vid postanstalt å den ort, der tidningen utgifves. Detta anser jag som ett tillbörligt tillmötesgående mot såväl tidningsutgifvare som den tidningsläsande allmänheten.

En mängd af de tidningsutgifvare, som denna sak närmast berör, ha i skrifvelse till mig framhållit önskvärdheten af att få rättighet att å postkontor prenumerera på tidningar i den stad, der de utgifvas. Så skrifver en af de mera inflytelserika tidningsutgifvarne i en af våra största städer:

»Att en förändring i gällande poststadga derhän, att man skulle kunna få prenumerera på postkontor å utgifningsorten, äfven om tidning i fråga utkommer två gånger i veckan, skulle vara högst välkommen för oss halfveckotidningsutgifvare, derom kan nog ej råda mer än en mening.»

Och en tidningsutgifvare i en mindre landsortsstad säger:

»Som min tidning utkommer två gånger i veckan, har jag nog varit i tillfälle att se obehag uppstå derigenom, att personer inom

staden, hvilka anse med sin fördel förenligt att verkställa prenumeration på stadens postkontor, förnekats detta. Jag skulle sålunda för min del med största tillfredsställelse se, om den ifrågasatta reformen blefve förverkligad.»

En annan tidningsutgifvare yttrar:

»Att å postkontor få prenumerera å tidning, som utkommer blott en gång i veckan, är väl numera till ringa nytta vare sig för tidningspressen eller allmänheten. De allra flesta tidningar, som utkomma blott en gång i veckan, äro väl veckoupplagor af hufvudnumren, och dessa äro väl i de flesta fall afsedda för landsbor; stadsbor nöja sig nog icke numera med en sådan tidning. Återstår således några religiösa tidningar och illustrerade veckotidningar — de allra flesta utgifna i hufvudstaden — hvilka skulle hafva fördel af den nuvarande förordningen. Landsortstäderna hafva på några få undantag när ingen nytta af nuvarande förordning. Det ligger i sakens natur, att ett långt större antal tidningar skulle hafva fördel af en förändring, hvarigenom det blefve möjligt att få prenumerera på halfveckotidningar å postanstalt i den stad, der de utgifvas. Bäst vore ju, om postverket mottoge prenumeration för stad, oberoende af huru ofta en tidning utkomme; först då anse vi, att vi erhållit full rättvisa. Men det är ju bättre att taga något än intet. På grund af ofvanstående finna vi sålunda här åsyftade förslag vara förtjent af framgång.»

Det nuvarande stadgandet är emellertid särdeles ogynnsamt för de stora städerna med de der rådande, relativt taget stora afstånden och de i förhållande till folkmängden fåtaliga postkontoren. I all synnerhet gäller detta Stockholm. En person på landsbygden kan, förutsatt att han ej bor i närhet af stad, på ett ställe verkställa prenumeration på alla de tidningar, han önskar. Den, som bor i städerna och deras närhet, får ej göra på samma sätt, utan måste vända sig till hvarje tidningsexpedition särskildt för att erhålla de i staden utgifna tidningar, som han önskar hålla. Om exempelvis en person, som bor på Östermalm i Stockholm, finge på dervarande postanstalt prenumerera på en tidning, som utgifves på Södermalm, kunde ju nuvarande bestämmelser i någon mån försvaras. Stockholm vore då åtminstone icke sämre lottadt än sådana städer som Gefle m. fl. Men ehuru Stockholm har flera postanstalter, betraktas det dock i förvarande hänseende som en »ort» och lemnas derigenom i en säregen undantagsställning. Detta förhållande bör naturligen rättas.

En del postkontor tyckas dock, trots det nuvarande stadgandet, insett det berättigade i krafvet på utvidgad prenumerationsrätt, hvilket

bland annat framgår af följande skrifvelse från en tidningsutgivare i Norrland.

»Såsom hörande till saken i fråga, skrifver denne, torde det kunna vara af intresse att veta, att här i staden har prenumeration — så var åtminstone fallet i fjor — å den af mig utgifna tidningen, hvilken utkommer två gånger i veckan, mottagits å härvarande postkontor för personer eller inrättningar inom staden.»

Men icke blott allmänheten i städerna skulle ha fördel af den reform, som här är i ifrågasatt, äfven den talrika befolkning, som bor så nära städerna, att den erhåller sin post genom städernas postanstalter, skulle ha nytta deraf. Det är naturligtvis för denna mest praktiskt och ändamålsenligt att på ett ställe få prenumerera på de tidningar, som den önskar hålla. Och i all synnerhet gäller det om de personer, som med s. k. väska hemta sin post i stadens postkontor. Nu måste dessa bud hemta en del post på postkontoret och en annan del, nemligen stadens tidningar, på de respektive expeditionerna.

För att afhjelpa denna olägenhet ingingo för några år sedan flera i närheten af Jönköping boende personer med en skrifvelse till generalpoststyrelsen och anhöllo att å postkontoret i Jönköping få prenumerera på i den staden utkommande tidningar. Denna deras begäran blef äfven af generalpoststyrelsen beviljad. När man kunnat förfara på detta sätt i Jönköping, kunde man väl vänta, att samma förmåner skulle kunna gifvas äfven åt andra städer.

Jag anser visserligen, att den nu ifrågasatta reformen borde sträcka sig till alla tidningar. Hvad de dagliga tidningarna beträffar torde emellertid deras utgivare fortfarande genom egna bud vilja ombesörja tidningsutbärningen på utgifningsorten, då den dagliga tidningen, som ju i speciel mening är nyhetstidning, derigenom i de flesta fall kommer prenumeranterna tidigare till handa, än om postverket efter nuvarande utbärningssätt skulle göra det. Ett liknande förhållande torde göra sig gällande med hvarannandagstidningar, som utgifvas i åtskilliga städer. Deremot vore det med hänsyn till halfveckotidningar obestriddigen en stor fördel för så väl utgivaren som prenumeranten, om s. k. lokalprenumeration finge verkställas å postkontoret. Derfor har jag icke ansett mig böra begära större utsträckning af lokalprenumerationsrätten, än att den skulle omfatta till och med halfveckotidningar.

Hvad nu angår postverket och den ekonomiska sidan af denna sak, så synes mig, att den allmänt önskade reformen ej bör vara utförbar. Ty då postverket kan åtaga sig att för ett visst pris befordra en tidning från Stockholm till Luleå och der låta hembära den till

prenumerantens bostad i den i förhållande till postkontoret mest afägsna stadsdelen, så bör det ock för ett lika stort belopp kunna åtaga sig att befordra samma tidning från posthuset vid Rödbotorget till en prenumerant, hvilken bor i ett hus vid samma torg. Och då postverket mot ett visst belopp kan befordra en tidning från Ystad till Stockholm och sedan låta hembära den till en prenumerant vid Skanstull, så bör det för samma pris kunna åtaga sig att befordra samma tidning tvärs öfver gatan i Ystad. Vi instämma till fullo med en af de många tidningsutgifvare, som uttalat sig för förändring af nuvarande bestämmelser.

»Min uppfattning är», säger han, »att då postverket mot det sedvanliga postarfvodet kan frakta en tidning från Malmö till Haparanda och der bära ut den, borde det också för samma pris kunna bära ut den i utgifningsorten, oafsedt hur många gånger i veckan den utgifves.»

På grund af hvad jag sålunda anfört, tillåter jag mig härmed värdsamt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta, att det i kongl. kungörelsen af den 11 december 1891 fogade tillägget till § 1 mom. 1 af kongl. kungörelsen af den 11 maj 1883, hvilket tillägg lyder: »Å tidning, som utkommer högst en gång i veckan, må prenumeration ske å enahanda vilkor jemväl vid postanstalt å den ort, der tidningen utgifves» må få följande förändrade lydelse:

Å tidning, som utkommer högst två gånger i veckan, må prenumeration ske å enahanda vilkor jemväl vid postanstalt å den ort, der tidningen utgifves.

Stockholm den 27 januari 1899.

J. Byström.